

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРУ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ «ПОСТАЧАННЯ»

Пославська Л.І. – к.е.н., викладач

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Одним з провідних напрямів ефективного функціонування будівельних підприємств є процес постачання будівельної організації (фірми), від якого залежить і здійснення діяльності, і рівень витрат підприємства. Головними завданнями центру витрат «Постачання» (відділу постачання) є своєчасне забезпечення виробництва всіма видами матеріально-технічних ресурсів, необхідних для ритмічного функціонування підприємства.

Звіт компанії А.Т. Kearney «Оцінка передового досвіду в постачанні» показав, що ключовими джерелами успіху світових лідерів у сфері постачання є: співпраця і спільна робота з постачальниками; управління ризиком; розширення використання ринків, що розвиваються як джерела постачання матеріальних ресурсів; використання новітніх технологій і методик вимірювання ефективності постачання [2, С. 80–81].

Одним з дієвих інструментів матеріально-технічного постачання є електронне постачання, що дозволяє підприємству відслідковувати вплив постачання на результати діяльності підприємства. В літературних джерелах наводиться багато дефініцій поняття «електронне постачання». За визначенням Н. С. Меджибовської електронне постачання є організаційно-управлінським механізмом в рамках якого підприємство використовує інформаційно-комунікаційні технології для автоматизації процесу постачання [2, С. 80–81].

На рис. 1 наведено порівняльну характеристику процесу постачання традиційним способом та з використанням системи електронного постачання. Також зауважимо, що більшість підприємств будівельної галузі здійснюють постачання матеріальних ресурсів традиційним способом.

Процес без використання системи електронного постачання				
Створення та санкціонування заявки				
Перевірка заявки				
Процес закупівлі				
Одержання				
Оплата				
Процес із використанням системи електронного постачання				
Створення та санкціонування заявки (ініціюється)				
(розміщується через Web-інтерфейс)				
Перевірка процесу замовлення (опрацювання винятків/помилки)				
Одержання				
Оплата (автоматичне оформлення й опрацювання рахунку)				

	Роль, залучена в етап процесу закупівлі
	Роль, залучена тільки у випадку виникнення помилки або виключення

Рисунок 1 – Раціоналізація процесу закупівлі при використанні системи електронного постачання [2, С. 194]

Важливо відзначити, що інструменти електронного постачання (електронний пошук, електронна оферта, електронний зворотний аукціон, ERP на базі Web, e-MRO, електронне інформування, аналітичні інструменти, електронні ринки, Web-сторінки окремих підприємств, програмне забезпечення електронного постачання (внутрішнє)) дозволяють поєднувати бізнес-процеси підприємств партнерів, брати участь у торгах, обмінюватися інформацією, робити замовлення і

відслідковувати їхнє виконання, домовлятися про ціни і умови постачання, вибирати постачальників і покупців тощо.

Запровадження системи електронного постачання дозволяє знизити витрати відділу постачання (табл. 1)

Таблиця 1 – Основні джерела зниження витрат

Найменування	Джерела			
	Витрати на опрацювання інформації	Скорочення паперового документообігу, поштових, телефонних і канцелярських витрат тощо	Зменшення кількості рутинних операцій та затрат праці	Скорочення незручностей і перешкод у роботі (наприклад, помилок у замовленнях)
Витрати на збирання інформації	Швидкий і ефективний доступ до різноманіття продукції, послуг, інформації та контрагентів в режимі реального часу	Розширені можливості пошуку і порівняння пропозицій	Одержання інформації про матеріали і ціни в зручній та раціональній формі	
Рівень запасів	Скорочення розміру страхового запасу	Скорочення витрат на транспортування й зберігання страхового запасу		
Вартість матеріальних ресурсів	Широкий вибір постачальників	Змагання між постачальниками	Агрегування потреб покупців	

Оцінити результативність роботи центру відповідальності «Постачання» можна, проаналізувавши динаміку нижченаведених показників (табл. 2): забезпечення виробничої програми матеріалами, витрати на постачання матеріалів та конструкцій, кількість простоїв у виробництві з причини нестачі сировини, витрати на зберігання запасів.

Відділ постачання погоджує потреби організації в матеріальних цінностях з планово-економічним відділом. Від ретельності обґрунтування менеджером центру відповідальності потреби в матеріально-технічному

забезпеченні залежать: виконання виробничої програми і ефективність роботи підприємства.

Таблиця 2 – Джерела інформації для оцінки результативності роботи центру відповідальності «Постачання»

Показники	Джерела інформації
Забезпечення виробничої програми матеріалами (у тому числі показники забезпеченості виробничої програми договорами і показники виконання договорів)	Звіт виконання договорів постачання, Звіт про виконання бюджету постачання
Витрати на постачання матеріалів та конструкцій	Договори, угоди, накладні, товарно-транспортні накладні, прибуткові ордери, рахунки-фактури
Кількість простоїв у виробництві з причини нестачі матеріалів	Листки про простої
Витрати на зберігання запасів	Стаття загальновиробничих витрат

Метою розробки бюджету матеріально-технічного забезпечення є оптимізація потреб в матеріально-технічних ресурсах, оскільки нестача може призвести до неякісного виконання будівельно-монтажних робіт, а надлишок – до зниження ефективності використання, створення понаднормативних запасів, що може призвести до втрати матеріалів і «замороження» обігових коштів.

Список використаних джерел

1. Лущикова А. П. Планирование на предприятии : учеб. пособ. / А. П. Лущикова – Прокопьевск, 2008. – 272 с.
2. Меджибовська Н. С. Формування систем електронного постачання промислових підприємств : монографія / Н. С. Меджибовська. – Одеса : Пальміра, 2011. – 272 с.
3. Прохар Н. В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики : монографія / Н. В. Прохар, Ю. О. Ночовна. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – 257 с.